

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS PATAISOS NAMUS IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2022-01-13 Nr. 4D-2021/1-1273
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2021-10-13 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Alytaus pataisos namų (toliau vadinama – Alytaus PN arba PN) ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Kalėjimų departamentas) pareigūnų veiksmų, susijusių su prašymų ir skundų nagrinėjimu.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2021-11-10 gautas skundą papildantis Pareiškėjo kreipimasis.

2. Pareiškėjas skunde ir papildomame kreipimesi (toliau vadinama – Skundas) nurodo:

2.1. Resocializacijos skyriaus specialistei 2021-04-06 įteikė užregistruoti prašymą, tačiau prašymas buvo užregistruotas tik 2021-04-19. Dėl šių aplinkybių 2021-05-31 įteikė skundą Nr. 64-688, tačiau 2021-06-17 gautas atsakymas Nr. 363-1457 netenkina, nes neatitinka realių aplinkybių. 2021-06-23 pakartotinai dėl tų pačių aplinkybių kreipėsi su skundu, tačiau 2021-07-19 atsakyme Nr. 363-1722 nurodoma, kad jo skundas nepagrįstas;

2.2. Alytaus PN atsakymus apskundė Kalėjimų departamentui, 2021-09-01 atsakymas Nr. 2S-3206 parengtas praleidus terminą, neatlikus tyrimo ir yra neišsamus bei nepagrįstas;

2.3. 2021-05-24 kreipėsi į Alytaus PN administraciją su skundu Nr. 64-579 dėl vienodų raštų registracijos numerių, t. y. tuo pačiu numeriu buvo užregistruoti keleto nuteistųjų dokumentai. 2021-06-16 atsakyme Nr. 363-1430 nurodoma, kad skundas pagrįstas tik iš dalies;

2.4. 2021-05-28 kreipėsi į Alytaus PN su skundu Nr. 64-671, prašydamas paaiškinti, kodėl jam neduodama pasirašyti registracijos žurnale iš karto atnešus užregistruoti dokumentą. Tai padaroma tik po keleto savaičių ir tik nuolat reikalaujant. 2021-06-16 atsakyme Nr. 363-1443 nurodoma, kad skundas nepagrįstas, o atsakymą parengė pareigūnė, kurios veiksmai ir buvo skundžiami;

2.5. 2021-05-28 kreipėsi su dar vienu skundu dėl vėluojamų užregistruoti raštų, 2021-06-28 atsakyme Nr. 363-1554 nurodoma, kad skundas pagrįstas tik iš dalies;

2.6. 2021-06-17 kreipėsi su skundu Nr. 6-816 dėl pareigūnės jam rengiamų atsakymų į skundus, nors jos veiksmus / neveikimą jis ir skundė. 2021-07-02 atsakyme Nr. 363-1612 nurodoma, kad skundas nepagrįstas, nes skundžiama pareigūnė tik rinkdavo atsakymams reikalingą informaciją, o atsakymą pasirašydavo Alytaus PN administracijos įgaliotas asmuo;

2.7. Alytaus PN 2021-07-30 atsakymas Nr. 363-1824 į 2021-06-21 skundą pripažintas iš

dalies pagrįstu, nors taip negali būti, skundas turi būti pripažintas arba pagrįstu, arba nepagrįstu;

2.8. Kalėjimų departamentas 2021-07-29 raštu Nr. 2S-2822 įpareigojo Alytaus PN administraciją išnagrinėti Pareiškėjo skundą pakartotinai, tačiau Alytaus PN 2021-08-24 atsakymas Nr. 363-1978 yra tik ankstesnio atsakymo atkartojimas ir skundo aplinkybės iš naujo nebuvo išnagrinėtos;

2.9. 2021-08-13 ir 2021-08-16 kreipėsi su skundais dėl 15-to būrio Resocializacijos skyriaus specialistės veiksmų registruojant atneštus skundus ir prašymus. Alytaus PN 2021-09-09 atsakyme Nr. 363-2090 nurodyta, kad skundai pagrįsti tik iš dalies, nors net Kalėjimų departamentas nustatė pažeidimus, tačiau Alytaus PN administracija ne tik nesprenžia pareigūnės atsakomybės klausimų, bet perkėlė ją į aukštesnes pareigas ir paskyrė atsakinga už rizikos balų vertinimą;

2.10. 2021-07-12 kreipėsi su skundu į Kalėjimų departamentą, kurio 2021-08-06 atsakyme nurodoma, kad skundas pagrįstas. Pareiškėjo 2021-08-06 (2021-08-13) skundas Nr. 2G-3226 dėl analogiškų aplinkybių, kaip ir 2021-07-12 skundas, Kalėjimų departamento 2021-09-24 atsakymu Nr. 2S-3514 jau pripažintas nepagrįstu, šis atsakymas yra neišsamus, neatitinka realių faktinių aplinkybių;

2.11. 2021-06-30 ir 2021-07-02 kreipėsi su skundais į Alytaus PN administraciją nurodydamas, kad pareigūnės nėra darbo vietoje, todėl jis negauna reikiamos informacijos apie siuntinius. 2021-07-23 gavo atsakymą, kad skundai nepagrįsti;

2.12. 2021-07-02 kreipėsi su skundu Nr. 69/899, nurodydamas, kad pareigūnė jam nedavė pasirašyti registracijos žurnale. Alytaus PN 2021-07-23 atsakyme Nr. 363-1770 nurodoma, kad skundas nepagrįstas, ir siūloma problemas spręsti dialogu bei ieškoti kompromisų;

2.13. 2021-07-01 įteikė skundą Nr. 69/896 dėl Resocializacijos skyriaus specialistės nuolat nenaudojamo vaizdo registratoriaus, dėl grasinimų pokalbių, vykusių išjungus vaizdo registratorių, metu. Alytaus PN 2021-07-26 atsakyme Nr. 363-1783 nurodoma, kad skundas nepagrįstas.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti jo Skundo aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Tuometis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo Skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo 2021 m. spalio 19 d. raštu Nr. 4D-2021/1-1273/3D-2434 kreipėsi į Alytaus PN ir Kalėjimų departamento administracijas.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. XIV-719 Erika Leonaitė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tuomečio Seimo kontrolieriaus pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė E. Leonaitė.

5. Alytaus PN administracija 2021 m. lapkričio 17 d. raštu Nr. 8-9367 pateikė Pareiškėjo nurodytų prašymų ir skundų bei atsakymų į juos kopijas. Alytaus PN administracija taip pat informavo, kad Pareiškėjo skunduose nurodytai pareigūnei 2021 m. rugpjūčio 3 d. po atlikto patikrinimo buvo skirta nuobauda dėl Nuteistųjų laišku išsiuntimo, gavimo ir įteikimo bei pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų priėmimo, perdavimo ir atsakymų į juos įteikimo tvarkos pažeidimų.

Alytaus PN administracija pateikė šią informaciją apie Pareiškėjo skundus ir atsakymus:

5.1. Pareiškėjas 2021-05-31 skunde prašė išsiaiškinti, kodėl jo 2021-04-06 įteiktas prašymas buvo užregistruotas po daugiau nei 10 dienų. PN administracija 2021-06-17 atsakyme Nr. 363-1457 nurodė, kad prašymas nebuvo užregistruotas jo įteikimo dieną, nes prašymą 2021-04-06 ne savo vardu atnešė kitas nuteistasis. Prašymas buvo užregistruotas tada, kai dėl jo kreipėsi pats Pareiškėjas.

Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.2. Pareiškėjas į PN administraciją 2021-06-23 kreipėsi pakartotinai dėl jo 2021-04-06 prašymo neužregistravimo aplinkybių. Alytaus PN administracija 2021-07-19 atsakyme Nr. 363-1722 nurodė, kad jo skundas dėl tų pačių aplinkybių jau buvo išnagrinėtas, administracija neturi pagrindo abejoti Resocializacijos skyriaus pateikta informacija ir skundas laikomas nepagrįstu. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.3. Pareiškėjas 2021-05-24 kreipėsi į Alytaus PN administraciją su skundu Nr. 64-579 dėl vienodų raštų registracijos numerių, t. y. tuo pačiu numeriu buvo užregistruoti keleto nuteistųjų dokumentai, taip pat Pareiškėjas prašė paaiškinti, kodėl jam neduodama pasirašyti registracijos žurnaluose.

Alytaus PN 2021-06-16 atsakyme Nr. 363-1430 nurodoma, kad buvo patikrinti registracijos žurnalai ir nustatyta registravimo klaida – pasikartojantys numeriai. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad ši klaida neįtakojo jo dokumentų siuntimo ir nagrinėjimo procedūros. Alytaus PN administracija taip pat paaiškino, kad pasirašyti žurnaluose Pareiškėjas galėjo prašymų įteikimo metu išreiškęs tokį norą. Skundas buvo pripažintas pagrįstu iš dalies, nurodyta atsakymo apskundimo tvarka;

5.4. Pareiškėjas 2021-05-28 kreipėsi su skundu Nr. 64-671, prašydamas dar kartą paaiškinti, kodėl jam neduodama pasirašyti registracijos žurnale iš karto atnešus užregistruoti dokumentą. Tai padaroma tik po keleto savaičių ir tik jam nuolat reikalaujant.

Alytaus PN administracija 2021-06-16 atsakyme Nr. 363-1443 nurodė, kad pasirašyti jis galėjo visada, įteikęs skundą ar prašymą, tačiau tokio noro jis pats nepareiškė, o kai pareikalavo, žurnalas pasirašyti buvo paduotas tą pačią dieną. Pareiškėjui paaiškinta, kad pasirašymas / nepasirašymas žurnale niekaip neįtakoja administracinės procedūros eigos ir sprendimo priėmimo. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.5. Pareiškėjas 2021-06-01 kreipėsi su dar vienu skundu, nurodydamas, kad, jam įteikus skundą ar prašymą, neduodama pasirašyti registracijos žurnale.

Alytaus PN administracijos 2021-06-28 atsakyme Nr. 363-1554 nurodoma, kad už skundų ir prašymų registravimą atsakinga darbuotoja paaiškino, jog Pareiškėjas galėjo pasirašyti žurnale raštų įteikimo dieną, tačiau nepageidavo pasirašyti. Atsakyme taip pat nurodoma, jog atsakinga specialistė buvo įspėta, kad turi pateikti žurnalą pasirašyti iš karto registruodama atnešus dokumentus. Pareiškėjo skundas pripažįstamas pagrįstu iš dalies. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.6. Pareiškėjas 2021-06-17 kreipėsi su skundu Nr. 6-816 dėl tos pačios pareigūnės jam rengiamų atsakymų į skundus, nors jos veiksmus / neveikimą jis ir skundė.

Alytaus PN 2021-07-02 atsakyme Nr. 363-1612 nurodė, kad jo skundžiama specialistė rengė kai kurių atsakymų projektus, tačiau už atsakymo pateikimą ir jame esančią informaciją atsako Alytaus PN administracija, o jeigu atsakymas netenkina, jį galima skųsti Kalėjimų departamentui. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.7. Pareiškėjas 2021-06-21 skundu kreipėsi į Kalėjimų departamentą, nurodydamas jo 2021-04-06 prašymo neužregistravimo aplinkybes ir skųsdamas Alytaus PN atsakymus į jo skundus. Kalėjimų departamentas šį Pareiškėjo skundą persiuntė nagrinėti Alytaus PN administracijai, nes Pareiškėjas nepateikė duomenų, kad skundo aplinkybes būtų nagrinėjęs PN direktorius.

Alytaus PN administracija 2021-07-30 atsakyme Nr. 363-1824 nurodė, kad papildomai apklausė prašymus registruojančią specialistę, kuri teigė, kad prašymą ne savo vardu pirmiausia atnešė kitas nuteistasis, todėl prašymo neregistravo, pasiliko jį ant stalo, o užregistravo tada, kai kreipėsi pats Pareiškėjas. Alytaus PN administracija atsakyme informavo, kad specialistei buvo papildomai paaiškinta nuteistųjų atneštų dokumentų registravimo tvarka. Alytaus PN administracija nurodė, kad dėl susidariusios „dviprasmiškos situacijos“ skundas pripažįstamas „nei pagrįstu, nei nepagrįstu“. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.8. Pareiškėjas 2021-06-30 kreipėsi su skundu į Alytaus PN administraciją nurodydamas, kad prašymus ir skundus registruojančios pareigūnės 2021-06-29 nebuvo darbo vietoje, todėl jis negavo reikiamos informacijos.

Alytaus PN administracija 2021-07-23 atsakyme nurodė, kad apklausė jo nurodytą specialistę. Specialistė informavo, kad visą darbo dieną būna paskirtuose būriuose, registruoja nuteistųjų skundus, prašymus, atlieka kitas pavestas funkcijas, o iš darbo vietos pasišalina tik pietų pertraukos metu. Skundžiamu laikotarpiu specialistė pavadavo kitame būryje dirbusį specialistą, todėl paskirtas funkcijas atliko ne viename būryje. Specialistė Pareiškėjo nurodytą 2021-06-29 dieną priėmė ir užregistravo jo vieną skundą ir vieną prašymą. Alytaus PN administracija atsakyme nurodė, kad Pareiškėjas nepateikė jokių konkrečių duomenų, argumentuotų įrodymų apie specialistės funkcijų neatlikimą, o tik pareiškė nepasitenkinimą, todėl sudėtinga objektyviai vertinti skundo aplinkybes ir skundas pripažįstamas nepagrįstu. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.9. Pareiškėjas 2021-07-01 įteikė skundą Nr. 69/896 dėl Resocializacijos skyriaus specialistės nenaudojamo vaizdo registratoriaus, dėl grasinimų pokalbių, vykusių išjungus vaizdo registratorių, metu. Pareiškėjas nurodė, kad 2021-06-30, jam užėjus pas specialistę į kabinetą, vaizdo registratorius buvo padėtas ant palangės ir nebuvo kraunamas.

Alytaus PN 2021-07-26 atsakyme Nr. 363-1783 nurodoma, kad, apklausus specialistę, ji paaiškino, jog tuo metu, kai Pareiškėjas atėjo į kabinetą, vaizdo registratorius buvo padėtas ant palangės ir jo maitinimo elementai buvo įkraunami. Specialistė paaiškino, kad Pareiškėjui negrasino, tik liepė parašyti pasiaiškinimą dėl padaryto režimo reikalavimų pažeidimo. Pareiškėjo skundas dėl to, kad specialistė nenaudojo vaizdo registratoriaus, buvo pripažintas pagrįstu. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.10. Pareiškėjas 2021-08-13 ir 2021-08-16 kreipėsi su skundais dėl 15-to būrio Resocializacijos skyriaus specialistės veiksmų registruojant atneštus skundus ir prašymus. Pareiškėjas skunduose nurodė, kad specialistė paėmė jo raštus ir neužregistravusi išėjo atostogauti, o pasirašyti žurnalą jam įteikė kita specialistė jau praėjus keletui savaičių nuo raštų užregistravimo.

Alytaus PN 2021-09-09 atsakyme Nr. 363-2090 nurodoma, kad buvo apklausta raštus registravusi specialistė, visi įteikti dokumentai buvo iš karto užregistruoti ir pasiekė adresatus, o žurnalo pasirašyti nedavė, nes Pareiškėjas to neprašė. Alytaus PN administracija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, specialistės veiksmuose piktnaudžiavimo neįžvelgė ir siūlė Pareiškėjui visada, įteikiant dokumentus, reikalauti duoti žurnalą ir pasirašyti, tokiu būdu išvengiant nesusipratimų ateityje, o skundai buvo pripažinti nepagrįstais. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka;

5.11. Pareiškėjas 2021-07-02 kreipėsi su skundu Nr. 69/899, nurodydamas, kad pareigūnė jam vėl nedavė registracijos žurnalo pasirašyti už įteiktus skundus.

Alytaus PN 2021-07-23 atsakyme Nr. 363-1770 rašė, kad dėl skunde nurodytų aplinkybių apklausė specialistę, kuri paaiškino, kad 2021-07-01 paėmė du Pareiškėjo skundus, o žurnalą pasirašyti už juos atnešė 2021-07-02. Pareiškėjui buvo paaiškintas Resocializacijos specialistų darbo pobūdis ir tai, kad specialistė turėjo dirbti ne viename būryje, su daug nuteistųjų. Alytaus PN administracija Pareiškėjo skundą pripažino nepagrįstu, Pareiškėjui buvo pasiūlyta neieškoti vien konfliktinių situacijų ir problemas spręsti dialogu bei ieškoti kompromisų;

5.12. Alytaus PN administracija, atsižvelgdama į Kalėjimų departamento 2021-08-06 raštą, pakartotinai išnagrinėjo Pareiškėjo 2021-06-01 skundą dėl pareigūnų veiksmų, kai, įteikus skundą ar prašymą, neduodama pasirašyti registracijos žurnaluose.

Alytaus PN administracijos 2021-08-18 atsakyme nurodoma, kad Resocializacijos skyriaus specialistė buvo įspėta, registruojant nuteistųjų įteiktus dokumentus, iš karto pateikti pasirašyti žurnale. Pareiškėjo skundas buvo pripažintas pagrįstu. Alytaus PN administracija atsakyme į skundą taip pat nurodė, kad užtikrins, jog, nagrinėjant skundus, sprendimų priėmimo ir rengimo procese nedalyvautų asmenys, dėl kurių buvo pradėta administracinė procedūra. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

6. Kalėjimų departamento administracija 2021 m. lapkričio 22 d. raštu Nr. 1S-3830 pateikė prašomą informaciją:

6.1. Pareiškėjo 2021-07-23 skundas Kalėjimų departamento buvo gautas 2021-08-05. Pareiškėjas skundė Alytaus PN administracijos veiksmus ir atsakymus į jo skundą dėl 2021-04-06

prašymo užregistravimo aplinkybių.

Kalėjimų departamentas 2021-09-01 atsakyme Nr. 2S-3206, įvertinęs skunde nurodytas aplinkybes ir Alytaus PN administracijos atsakymą Pareiškėjui, nurodė, kad PN administracijos atsakymas yra pakankamai išsamus ir pagrįstas, atsakantis į 2021-06-23 skunde (Nr. 6-835) pateiktus motyvus bei atitinkantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

6.2. Pareiškėjo 2021-06-21 skundas Kalėjimų departamente buvo gautas 2021-07-01. Pareiškėjas skundėsi dėl Alytaus PN Resocializacijos specialistės veiksmų registruojant skundus ir prašymus, neduodant pasirašyti dėl jų registracijos žurnaluose, skundė Alytaus PN administracijos 2021-06-16 atsakymo Nr. 363-1430 ir 2021-06-16 atsakymo Nr. 363-1443 teisėtumą ir pagrįstumą.

Kalėjimų departamentas nustatė ir 2021-07-29 rašte Nr. 2S-2822 nurodė, kad Pareiškėjo 2021-05-24 (Nr. 64-579) bei 2021-05-28 (Nr. 64-671) skundus nagrinėjo ir atsakymų projektus į juos parengė Alytaus pataisos namų darbuotojas, dėl kurio veiksmų galimai yra pažeistos Pareiškėjo teisės. Kalėjimų departamentas konstatavo, kad Alytaus PN administracija nesilaikė Viešojo administravimo įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimų, kartu tokiais savo veiksmais Alytaus PN administracija nepaisė Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtinto įstatymo viršenybės principo. Kalėjimų departamentas Alytaus PN 2021-06-16 atsakymą Nr. 363-1430 ir 2021-06-16 atsakymą Nr. 363-1443 pripažino nepagrįstais ir įpareigojo Alytaus PN direktorių iš naujo išnagrinėti ir pateikti atsakymus į Pareiškėjo 2021-05-24 (Nr. 64-579) bei 2021-05-28 (Nr. 64-671) skundus;

6.3. Pareiškėjo 2021-07-12 skundas Kalėjimų departamente buvo gautas 2021-07-22. Pareiškėjas skundėsi Alytaus PN administracijos 2021-06-28 atsakymo ir 2021-07-02 atsakymo pagrįstumu ir teisėtumu.

Kalėjimų departamentas 2021-08-06 rašte Nr. 2S-2919 nurodė, kad Alytaus PN administracijos 2021-06-28 atsakymu Nr. 363-1554 Pareiškėjo skundas turėjo būti pripažintas pagrįstu, nes buvo skundžiama ne administracinė prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūra ar jos rezultatai, o akivaizdūs prašymų ir skundų registravimo tvarkos pažeidimai. Kalėjimų departamentas įpareigojo Alytaus PN direktorių užtikrinti, kad Pareiškėjo skundas būtų nagrinėjamas iš naujo, tiriant būtent jo nurodytus galimus pažeidimus, o jam duoto atsakymo kopija būtų pateikta Kalėjimų departamentui.

Kalėjimų departamentas taip pat konstatavo, kad Alytaus PN administracija į Pareiškėjo 2021-06-17 skundą pateikė nepagrįstą atsakymą. Kalėjimų departamentas Alytaus PN direktoriui nurodė užtikrinti, kad, nagrinėjant nuteistųjų skundus dėl pataisos įstaigos pareigūnų ir kitų darbuotojų veiksmų, sprendimų priėmimo ir jų parengimo procese aktyviai nedalyvautų asmenys, dėl kurių pradėta viešojo administravimo procedūra.

Pareiškėjo skundas buvo pripažintas pagrįstu;

6.4. Pareiškėjo 2021-08-06 skundas Kalėjimų departamente buvo gautas 2021-08-13. Pareiškėjas skundėsi dėl Alytaus PN administracijos 2021-07-30 atsakymo Nr. 363-1824 pagrįstumo ir teisėtumo.

Kalėjimų departamentas 2021-09-24 atsakyme Nr. 2S-3514 nurodė, kad, Alytaus PN administracijai pastebėjus bausmių vykdymo režimo pažeidimą ir pateikus skundą ar prašymą kito nuteistojo vardu, turėjo būti vykdomos BVK 113 str. numatytos priemonės – teisės pažeidimų atskleidimas ir prevencija bei sprendžiamas drausminės atsakomybės klausimas. Vadovaujantis BVK 143 str. 4 d., nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, o jei dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – nuo tyrimo pabaigos dienos, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pažeidimo padarymo dienos, todėl Pareiškėjo drausminės atsakomybės klausimas Kalėjimų departamente nebus nagrinėjamas, praėjus numatytiems terminams. Pareiškėjo skundas pripažintas iš dalies pagrįstu ir buvo atkreiptas Alytaus PN direktoriaus dėmesys į BVK 113 str. numatytas pataisos įstaigų režimo užtikrinimo priemones bei paprašyta užtikrinti, kad teisės pažeidimų atskleidimas ir prevencija būtų vykdomi laiku ir tinkamai. Kalėjimų departamentas Pareiškėjui pasiūlė kilusius nesutarimus arba konfliktines situacijas tarp įstaigos ir personalo spręsti

geranoriškai bendradarbiaujant ir priimant abiem pusėms priimtinus problemų sprendimo būdus;

6.5. Pareiškėjo 2021-08-23 skundas Kalėjimų departamente buvo gautas 2021-09-16. Pareiškėjas skundėsi dėl Alytaus PN administracijos 2021-08-18 atsakymo Nr. 363-1934 pagrįstumo ir teisėtumo.

Kalėjimų departamentas 2021-10-14 atsakyme Nr. 2S-3689 nurodė, kad vykdydama Kalėjimų departamento 2021-08-06 rašte Nr. 2S-2919 išdėstytą pavedimą Alytaus PN administracija 2021-08-18 raštu Nr. 363-1934 pateikė motyvuotą atsakymą, kuriame nurodė, kokiais argumentais remiantis Pareiškėjo 2021-06-01 skundas Nr. 6-764 pripažintas pagrįstu ir kokių priemonių imtasi, kad skunde nurodyti faktai nepasikartotų. Kalėjimų departamento nuomone, pataisos namų administracijos atsakymas yra išsamus ir pagrįstas, atitinka Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Kalėjimų departamentas taip pat informavo, kad neįžvelgia svaraus pagrindo inicijuoti tarnybinį patikrinimą dėl Alytaus PN Resocializacijos skyriaus pareigūnių veiksmų. Pareiškėjo 2021-08-23 skundas pripažintas nepagrįstu.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7 Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2006 m. sausio 11 d. priimtos rekomendacijos šalims narėms Nr. (2006)2 „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“:

„75 punktas. Darbuotojai visada turi elgtis ir atlikti savo pareigas taip, kad geru pavyzdžiu galėtų daryti įtaką kaliniams ir įgytų jų pagarbą [...].

[...]

87.1. Turi būti sudarytos sąlygos, skatinančios kiek įmanoma geresnius ryšius tarp administracijos, kitų darbuotojų, įvairių institucijų ir kalinių.“

8. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK):

100 straipsnis. Nuteistųjų teisė kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus ir tarnautojus, nevyriausybinės organizacijas ir tarptautines institucijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais – „6. Nuteistiesiems draudžiama kreiptis į valstybės ir savivaldybių institucijų pareigūnus ir tarnautojus bei nevyriausybinės organizacijas su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais kitų nuteistųjų vardu arba ne per pataisos įstaigos administraciją“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...].“

9. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos – „5. Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei“;

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimais atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad

viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“;

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys“;

23 straipsnis. Administracinės procedūros pradžia – „2. Draudžiama persiųsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui, kitam įstatymų nustatytą specialų statusą turinčiam fiziniam asmeniui ar darbuotojui, o kai skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų ar neveikimo paduodamas aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, – viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniiui, kurių veiksmai yra skundžiami.“

10. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (akto redakcija, aktuali Skunde aprašytų tiriamų aplinkybių metu, galiojusi iki 2021-12-07) (Taisyklės):

„23. Prašymai ir skundai, pateikti tiesiogiai ar gauti vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinyje, atsiųsti paštu ar elektroninėmis priemonėmis, turi būti užregistruojami atitinkamame institucijos dokumentų registre, laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų.

24. Priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama Taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus.“

11. Nuteistųjų laiškų išsiuntimo, gavimo ir įteikimo bei pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų priėmimo, perdavimo ir atsakymų į juos įteikimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas), patvirtintame Alytaus pataisos namų direktoriaus 2021 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 1-126, numatyta:

„17. Nuteistieji rašytinius pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus įteikia pataisos įstaigos direktoriaus paskirtam administracijos atstovui – specialistui. Specialistas juos registruoja Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų registre nuteistajam pasirašant.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

12 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) nutartys:

12.1. LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo

administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

12.2. LVAT praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas; pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime:

V.2. 16 punktas – „Individualiu administraciniu aktu turi būti išreikšta viešojo administravimo subjekto valia, privaloma asmeniui ir sukelianti jam ne bet kokių, bet konkrečių tiesioginių padarinių, todėl būtina reikalavimą ne tik pagrįsti objektyviais duomenimis bei teisės normomis, bet ir suformuluoti aiškias nuostatas dėl akto adresato teisinio statuso pasikeitimų ir priimto sprendimo motyvų (aiškumo reikalavimas) (šiais aspektais žr. 2015 m. liepos 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1652-662/2015; 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015; 2015 m. liepos 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1571-624/2015; 2015 m. birželio 1 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1234-520/2015). Viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas turi būti suformuluotas taip, jog asmenys, kuriems yra skirtas aktas, suprastų santykių esmę ir turinį bei galėtų įgyvendinti reikalavimus, kuriuos nustato aktas. Dėl to viešojo administravimo subjektas privalo tiksliai ir aiškiai suformuluoti reikalavimus, nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis rėmėsi, priimdamas individualų administracinį aktą. Jei viešojo administravimo subjektas ginčijamame akte nenurodo teisinio, faktinio pagrindo ar aktą suformuluoja taip, kad akto adresatams tampa neįmanoma įgyvendinti įpareigojimų, kuriuos nustato aktas, individualus administracinis aktas turi būti naikinamas (2015 m. birželio 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1234-520/2015).“

12.3. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniams aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus.“

13. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

13.1. dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus;

13.2. dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus.

Dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus

14. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui rašė, kad kreipėsi į Alytaus PN administraciją su skundais dėl pareigūnų veiksmų, tačiau gauti atsakymai yra neišsamūs, nepagrįsti, neaiškūs.

15. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas Alytaus PN administracijai įteikė 2021-05-31 ir 2021-06-23 skundus dėl 2021-04-06 prašymo neužregistravimo aplinkybių. Alytaus PN administracija 2021-06-17 atsakyme Nr. 363-1457 nurodė, kad prašymas nebuvo užregistruotas jo įteikimo dieną, nes jo prašymą 2021-04-06 ne savo vardu atnešė kitas nuteistasis. Prašymas buvo užregistruotas tada, kai dėl jo kreipėsi pats Pareiškėjas. Alytaus PN administracija 2021-07-19 atsakyme Nr. 363-1722 nurodė, kad jo skundas dėl tų pačių aplinkybių jau buvo išnagrinėtas, administracija neturi pagrindo abejoti Resocializacijos skyriaus pateikta informacija ir skundas laikomas nepagrįstu. Pareiškėjui paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

Kalėjimų departamentas persiuntė Pareiškėjo 2021-06-21 skundą dėl tų pačių 2021-04-06 prašymo užregistravimo aplinkybių pakartotinai išnagrinėti Alytaus PN administracijai. PN administracija 2021-07-30 atsakyme Nr. 363-1824 nurodė, kad Resocializacijos skyriaus specialistei buvo papildomai paaiškinta nuteistųjų atneštų dokumentų registravimo tvarka, o dėl susidariusios „dviprasmiškos situacijos“ Pareiškėjo skundas pripažįstamas „nei pagrįstu, nei nepagrįstu“.

16. Pažymėtina, kad nagrinėdami pareiškėjų skundus Alytaus PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, ir objektyvumo principo, kuris reiškia, kad oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

Laikantis VAI įtvirtinto išsamumo principo – viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes. Taigi, viešojo administravimo subjektai, rengdami atsakymus, privalo įvertinti pareiškėjo prašymo turinį ir pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą, aiškų ir argumentuotą atsakymą, kuriame būtų atsakyta į visus keliamus klausimus.

Pažymėtina ir tai, kad **administracinis sprendimas** – tai teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. Individualiu administraciniu aktu turi būti išreikšta viešojo administravimo subjekto valia, privaloma asmeniui ir sukianti jam ne bet kokių, bet konkrečių tiesioginių padarinių, todėl būtina reikalavimą ne tik pagrįsti objektyviais duomenimis bei teisės normomis, bet ir suformuluoti aiškias nuostatas dėl akto adresato teisinio statuso pasikeitimų ir priimto sprendimo motyvų. LVAT savo praktikoje akcentuoja, kad viešojo administravimo subjekto priimtas individualus administracinis aktas turi būti suformuluotas taip, jog asmenys, kuriems yra skirtas aktas, suprastų santykių esmę ir turinį bei galėtų įgyvendinti reikalavimus, kuriuos nustato aktas. Dėl to viešojo administravimo subjektas privalo tiksliai ir aiškiai suformuluoti reikalavimus, nurodyti teisės normas ir aplinkybes, kuriomis rėmėsi, priimdamas individualų administracinį aktą. Jei viešojo administravimo subjektas ginčijamame akte nenurodo teisinio, faktinio pagrindo ar aktą suformuluoja taip, kad akto adresatams tampa neįmanoma įgyvendinti įpareigojimų, kuriuos nustato aktas, individualus administracinis aktas turi būti naikinamas (pažymos 11.2 punktas).

Įvertinus Alytaus PN 2021-06-17, 2021-07-19 ir 2021-07-30 atsakymų turinį, konstatuotina, kad **atsakymai parengti nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų objektyvumo ir išsamumo principų, atsakymai nepagrįsti teisės aktų nuostatomis, neatliktas visų aplinkybių**

dėl kito nuteistojo galimai atnešto Pareiškėjo prašymo tyrimas, nors, vadovaujantis BVK nuostatomis, nuteistiesiems draudžiama kreiptis į institucijas kitų nuteistųjų vardu, o 2021-07-30 atsakyme net **nesuformuluotas aiškus sprendimas**, t. y. lieka neaiški institucijos valia, neaišku, kokias teises pasekmes toks sprendimas sukelia Pareiškėjui.

17. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas Alytaus PN administracijai įteikė 2021-05-24, 2021-05-28, 2021-06-01, 2021-07-02, 2021-08-13 ir 2021-08-16 skundus dėl Resocializacijos skyriaus specialistės veiksnių registruojant atneštus jo skundus ir prašymus. Pareiškėjas skunduose nurodė, kad specialistė paima jo raštus, tačiau neduoda pasirašyti registracijos žurnale.

Alytaus PN administracija 2021-06-16 (Nr. 363-1430), 2021-06-16 (Nr. 363-1443), 2021-06-28 (Nr. 363-1554), 2021-07-23 (Nr. 363-1770), 2021-09-09 (Nr. 363-2090) atsakymuose į skundus nurodė, kad, įteikęs skundą arba prašymą, Pareiškėjas neišreiškė noro pasirašyti, o kai pareikalavo, žurnalas pasirašyti buvo paduotas tą pačią dieną. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad pasirašymas / nepasirašymas žurnale niekaip neįtakoja administracinės procedūros eigos ir sprendimo priėmimo. Alytaus PN administracija Pareiškėjo 2021-05-24, 2021-05-28 skundus pripažino nepagrįstais, o 2021-06-01 skundą dėl tų pačių aplinkybių jau pripažino iš dalies pagrįstu.

18. Pažymėtina, kad Apraše numatyta, jog nuteistieji rašytinius pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus įteikia pataisos įstaigos direktoriaus paskirtam administracijos atstovui – specialistui. Specialistas juos registruoja Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų registre nuteistajam pasirašant.

Įvertinus Alytaus PN atsakymų dėl registracijos žurnalų pildymo turinį, konstatuotina, kad atsakymai parengti nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų objektyvumo ir išsamumo principų, atsakymai nepagrįsti teisės aktų nuostatomis, įstaigos administracija atsakymuose pripažįsta, kad Pareiškėjui nebuvo duodama pasirašyti žurnale, tačiau vis vien skundus pripažino nepagrįstais. Alytaus PN administracijos 2021-06-28 atsakyme suformuluotas **sprendimas neaiškus, nes nurodoma, kad skundas yra pagrįstas iš dalies, tačiau neaišku, kuri dalis nepagrįsta, taigi toks sprendimas ir vėl neatitinka VAI suformuluotų administracinio sprendimo reikalavimų**.

19. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2021-06-17 kreipėsi su skundu dėl pareigūnės jam rengiamų atsakymų į skundus, nors būtent jos veiksmus / neveikimą jis ir skundė.

Alytaus PN 2021-07-02 atsakyme Nr. 363-1612 pripažįstama, kad jo skundžiama specialistė rengė kai kurių atsakymų projektus, tačiau taip pat nurodoma, jog už atsakymo pateikimą ir jame esančią informaciją atsako Alytaus PN administracija, o jeigu atsakymas netenkina, jį galima skųsti Kalėjimų departamentui.

Pažymėtina, jog VAI įtvirtintas objektyvumo principas, kuris reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

VAI 23 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad draudžiama persiųsti (perduoti) skundą nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui, kitam įstatymų nustatyta specialų statusą turinčiam fiziniam asmeniui ar darbuotojui, o kai skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų ar neveikimo paduodamas aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, – viešojo administravimo subjektui ar jo administracijos padaliniiui, kurių veiksmai yra skundžiami.

Įvertinus Alytaus PN administracijos 2021-07-02 atsakymą Pareiškėjui konstatuotina, kad atsakymas parengtas nesilaikant Viešojo administravimo įstatymo nuostatų, pažeidžiant objektyvumo, skaidrumo ir teisėtumo principus, nes **nepaisyta draudimo pareigūnui, kurio veiksmai ir buvo skundžiami, rengti atsakymą**.

20. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad, Pareiškėjui apskundus Alytaus PN atsakymus, Kalėjimų departamentas jo skundą dėl netinkamo įteikiamų dokumentų registravimo, kai Pareiškėjui

nebuvo duodama iš karto po įteikimo pasirašyti registracijos žurnale, skundą dėl Alytaus PN administracijos rengiamų atsakymų ir skundą, kai rašto rengėjas yra skundžiamas pareigūnas, pripažino pagrįstais ir įpareigojo Alytaus PN administraciją išnagrinėti Pareiškėjo skundus iš naujo.

Alytaus PN administracija 2021-08-18 atsakyme Pareiškėjui jau pateikė išvadą, kad Resocializacijos skyriaus specialistė buvo išpėta registruojant nuteistųjų įteiktus dokumentus iš karto pateikti pasirašyti žurnalą, ir jo skundas buvo pripažintas pagrįstu. Alytaus PN administracija šiame atsakyme taip pat nurodė, kad užtikrins, jog, nagrinėjant skundus, sprendimų priėmimo ir rengimo procese nedalyvautų asmenys, dėl kurių buvo pradėta administracinė procedūra.

Alytaus PN administracija Skundo tyrimo metu informavo, kad Pareiškėjo skunduose nurodytai pareigūnei po atlikto patikrinimo buvo skirta nuobauda dėl Nuteistųjų laiškų išsiuntimo, gavimo ir įteikimo bei pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų priėmimo, perdavimo ir atsakymų į juos įteikimo tvarkos pažeidimų.

Atsižvelgiant į tai, kad galiausiai Pareiškėjo skundo aplinkybės buvo pripažintos pagrįstomis ir buvo sprendžiamas klausimas dėl Resocializacijos skyriaus specialistės tarnybinės veiklos vertinimo, Seimo kontrolierė neteiks rekomendacijų dėl pakartotinio skundų išnagrinėjimo.

21. Paminėtina ir tai, jog Europos kalėjimų taisyklėse pabrėžta, kad darbuotojai visada turi elgtis ir atlikti savo pareigas taip, kad geru pavyzdžiu galėtų daryti įtaką kaliniams ir įgytų jų pagarbą. **Alytaus PN pareigūnai, vykdydami savo funkcijas, privalo elgtis rūpestingai, turi pozityvią pareigą padėti nuteistiesiems realiai spręsti jiems iškilusias problemas.**

Tiriamu atveju tai, kad tik tada, kai Pareiškėjas parašė daugybę skundų Alytaus PN administracijai, vėliau ir Kalėjimų departamentui, jo skunduose įvardytos aplinkybės dėl teisės aktų reikalavimų pažeidimų bei netinkamų pareigūnų veiksmų buvo pripažintos pagrįstomis, kelia abejonių dėl pozityviosios pareigūnų pareigos tinkamo įgyvendinimo Alytaus pataisos namuose bei sukuria Pareiškėjo problemų ignoravimo regimybę.

22. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui įvertinus Alytaus PN administracijos atsakymų Pareiškėjui turinį, akcentuotina, kad šios pažymos 15–19 punktuose nurodyti atsakymai į skundus yra neišsamūs, neobjektyvūs, neatitinkantys administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, tokie Alytaus PN administracijos veiksmai neatitinka gero administravimo principų, todėl Skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

Dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus

23. Pareiškėjas Skunde rašė, kad jo netenkinančius Alytaus PN atsakymus dėl pareigūnų veiksmų skundė Kalėjimų departamentui, tačiau Kalėjimų departamentas kai kuriuos skundus išnagrinėjo neišsamiai, pažeidžiant teisės aktų nuostatas.

24 BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui (BVK 183 str. 3 d.). Taigi, specialusis įstatymas, reguliuojantis bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus – BVK, nustato privalomąją tvarką bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų bei sprendimų išankstiniam nagrinėjimui ne teismo tvarka.

25. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2021-07-23 skundu kreipėsi į Kalėjimų departamentą, skųsdamas Alytaus PN administracijos veiksmus ir atsakymus dėl 2021-04-06 prašymo užregistravimo aplinkybių. Kalėjimų departamentas 2021-09-01 atsakyme

Nr. 2S-3206, įvertinęs skunde nurodytas aplinkybes ir Alytaus pataisos namų administracijos atsakymą, nurodė, kad Alytaus PN administracijos atsakymas yra pakankamai išsamus ir pagrįstas, atsakantis į 2021-06-23 skunde (Nr. 6-835) pateiktus motyvus bei atitinkantis Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Pažymėtina, kad, kaip jau nustatyta tyrimo metu ir nurodyta šios pažymos 14 ir 15 punktuose, Alytaus PN 2021-06-17, 2021-07-19 atsakymai dėl prašymo neužregistravimo aplinkybių buvo parengti nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų objektyvumo ir išsamumo principų, atsakymai nepagrįsti teisės aktų nuostatomis, neatliktas visų aplinkybių dėl kito nuteistojo galimai atnešto užregistruoti Pareiškėjo prašymo tyrimas. Kalėjimų departamentas šių aplinkybių taip pat netyrė ir nevertino bei konstatavo, kad Alytaus PN administracijos atsakymas yra išsamus ir pagrįstas.

26. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2021-08-06 skundas Kalėjimų departamente buvo gautas 2021-08-13. Kalėjimų departamentas Pareiškėjui atsakymą parengė 2021-09-24. Pareiškėjo skundas buvo pripažintas iš dalies pagrįstu bei buvo atkreiptas Alytaus PN direktoriaus dėmesys į BVK 113 str. numatytas pataisos įstaigų režimo užtikrinimo priemonės bei paprašyta užtikrinti, kad teisės pažeidimų atskleidimas ir prevencija būtų vykdomi laiku ir tinkamai.

Šis Kalėjimų departamento atsakymas susijęs su tomis pačiomis Pareiškėjo skundžiamomis jo prašymo neužregistravimo aplinkybėmis kaip ir 2021-09-01 atsakymas, bet sprendimas jau priimtas kitoks, atsakymas motyvuojamas teisės aktų nuostatomis, tačiau jis buvo **parengtas nesilaikant 20 darbo dienų skundo nagrinėjimo termino**.

27. Skundo tyrimo metu įvertinus kitus Pareiškėjo nurodytus Kalėjimų departamento atsakymus į jo skundus, darytina išvada, kad 2021-07-29, 2021-08-06, 2021-10-14 atsakymai yra išsamūs, pagrįsti teisės aktų nuostatomis, priimti per teisės aktuose nustatytą terminą.

28. Apibendrinant nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad Kalėjimų departamento 2021-09-01 atsakymas parengtas nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinto išsamumo ir objektyvumo principų, o 2021-09-24 atsakymas parengtas praleidus teisės aktuose nustatytą terminą, todėl Pareiškėjo Skundo dalis dėl Kalėjimų departamento pareigūnų galimai netinkamų veiksmų nagrinėjant jo 2021-07-23 ir 2021-08-06 skundus pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

29. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Alytaus pataisos namų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundu, nurodytų šios pažymos 15 ir 17 punktuose, nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

30. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2021-07-23 ir 2021-08-06 skundų nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

31. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Alytaus pataisos namų direktoriui rekomenduoja apsvarstyti pareigūnų, atsakingų už nuteistųjų prašymų ir skundų nagrinėjimą, kvalifikacijos tobulinimo poreikį.

32. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio

1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Alytaus pataisos namų direktoriui rekomenduoja užtikrinti, kad nuteistiesiems rengiami atsakymai į skundus ir prašymus būtų išsamūs ir aiškūs, atitiktų teisės aktų reikalavimų, o besikreipiančiųjų teisės būtų tinkamai įgyvendinamos.

33. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Kalėjimų departamento direktoriui rekomenduoja užtikrinti, kad nuteistiesiems rengiami atsakymai į skundus ir prašymus būtų išsamūs, objektyvūs, pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis ir atitiktų teisės aktų reikalavimus.

34. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė